

Protokół Nr 37/14

wyjazdowego wspólnego posiedzenia Komisji Samorządu Terytorialnego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego oraz Komisji Edukacji, Kultury i Sportu, które odbyło się 13 maja 2014 r. w budynku stacji Kolejki Dojazdowej w Umianowicach.

Zawiadomienie o posiedzeniu stanowi *załącznik nr 1*.

Obrady Komisji prowadzili: **dr hab. Marzena Marczevska - Przewodnicząca Komisji Edukacji, Kultury i Sportu** oraz **Tomasz Ramus - Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego**.

W posiedzeniu udział wzięli członkowie Komisji Edukacji, Kultury i Sportu i Komisji Samorządu Terytorialnego oraz goście (*listy obecności stanowią załączniki nr 2, 3 i 4*).

Uczestnicy posiedzenia wyjechali z Kielc o godz. 11.00 a następnie spotkali się na stacji Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej w Jędrzejowie o godz. 12.00, skąd przejechali „Ciuchcią” do stacji w Umianowicach. W godz. 13.00-15.00 w budynku stacji odbyły się wspólne obrady Komisji.

Tematem posiedzenia była obecna sytuacja Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej „Ciuchcia” Expres Ponidzie w Jędrzejowie.

Przebieg posiedzenia.

Przewodnicząca Komisji dr hab. Marzena Marczevska powitała radnych i zaproszonych gości. Wyjaśniła, że dzisiejsze spotkanie zostało zorganizowane w celu zapoznania się ze stanowiskiem samorządów lokalnych (udziałowców spółki) w sprawie przyszłości Kolejki. Pierwsze wspólne posiedzenie obydwu komisji Sejmiku poświęcone tej tematyce odbyło się w kwietniu br. Z przedstawionych informacji wynika, że sytuacja finansowa „Ciuchci” jest niezadowolająca. Zrodziło się przekonanie, że formuła organizacyjno-prawna spółki wyczerpała się i zachodzi konieczność zastanowienia się nad wypracowaniem nowej koncepcji jej funkcjonowania. Zaapelowała o prowadzenie rozmowy w takim kierunku, który pozwoli na dalsze utrzymanie i rozwój Kolejki. Wyraziła obawy, aby nie stało się tak, że wszyscy chcą pomóc, uważają, że jest to potrzebna instytucja, która ma walory edukacyjne i której potencjał należy budować, a kolejka upadnie.

Następnie odbyła się szeroka debata, w której głos zabrali:

Jacek Kowalczyk - Dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki podał i omówił przykłady form organizacyjno-prawnych obecnie funkcjonujących tego typu podmiotów (Żnińska Kolej Powiatowa będąca Oddziałem Muzeum Ziemi Pałuckiej oraz Muzeum Kolei Wąskotorowej w Sochaczewie będące Oddziałem Muzeum Kolejnictwa w Warszawie). Przedstawił możliwości prowadzenia Kolejki przez samorządy, w oparciu o ustawę o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Zwrócił uwagę na specyficzną sytuację „Ciuchci”, która przemierza przez dwa powiaty i kilka gmin.

Wyraził przekonanie, że uwzględniając zakres działalności Kolejki – powinna ona być albo filią (oddziałem) instytucji kultury, albo samoistnym muzeum.

W oparciu o dyskusję toczącą się przed rozpoczęciem posiedzenia wyraził przekonanie, że jest ukierunkowanie, aby kolejkę przejął marszałek województwa.

Podkreślił, że województwo świętokrzyskie nie ma możliwości włączenia Kolejki do istniejącego Muzeum Narodowe w Kielcach (ponieważ jego organem prowadzącym jest Minister Kultury) ani do Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni (organem współprowadzącym jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi). W imieniu Zarządu Województwa zadeklarował współprowadzenie ze strony samorządu województwa nowego podmiotu (jeżeli samorządy lokalne podjęłyby decyzję o przyłączeniu Kolejki do już istniejącej instytucji kultury). W tym celu dotychczasowi udziałowcy mogą na podstawie umowy zawartej między sobą określić organ prowadzący i organy współprowadzące. Mogą też podjąć decyzję i powołać samoistną instytucję kultury, której zakres zadań musi być uzupełniony o działalność edukacyjną, naukową i związaną z ochroną zabytków.

Radny Województwa Marek Bogusławski zaapelował, aby w dyskusji skupić się na możliwych do przyjęcia rozwiązaniach w sprawie przyszłości Kolejki.

Przewodnicząca Komisji odczytała dane na temat wysokości udziałów w spółce, które zostały objęte przez województwo, gminy i powiaty.

Janusz Grabek Wicestarosta Jędrzejowski - stwierdził, że nie jest istotne, gdzie jest adres instytucji, tylko kto jest głównym organem zarządzającym. Należy pozostać przy ustaleniu (które miało miejsce na wcześniej odbytych w tej sprawie spotkaniach z udziałowcami), żeby była to instytucja marszałkowska, której znacznie łatwiej pozyskiwać pieniądze na prowadzenie i rozwój Kolejki.

Przewodnicząca Komisji wyraziła obawy, że spotkania mogą odbywać się wielokrotnie, nie jest to jednak gwarancją wypracowania wspólnego rozwiązania. Odczytała opinię prawną w sprawie zmiany formy organizacyjno-prawnej Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej „Ciuchcia Expres Ponidzie” (załącznik 5).

Wojciech Sikorski Dyrektor Departamentu Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego podkreślił, że po rozmowach, które odbyły się na zgromadzeniach wspólników, wszyscy są przekonani i zgodni, że dalsze działanie w formie spółki jest niemożliwe, wręcz niepotrzebne. Jeżeli będzie wola udziałowców, spółkę trzeba zlikwidować poprzez powołanie instytucji kultury albo podłączyć pod już działający podmiot. Trzeba odpowiedzieć na pytanie, kto ma przejąć kolejkę i w jakiej formie.

Zdaniem przedstawicieli samorządu województwa lepszym rozwiązaniem byłoby, żeby kolejkę przejęła gmina Jędrzejów i Pińczów. Nie znaczy to, że województwo zrzuca na barki gmin ciężar poradzenia sobie z tym majątkiem. Jest szansa, że zostaną podjęte wspólne działania aby wykorzystać szansę pozyskania środków z funduszy unijnych. Jeżeli tak się nie stanie, dalsze funkcjonowanie spółki nie będzie możliwe ze względów infrastrukturalnych. Podkreślił, że województwo chce nadal współpracować i partycypować we wszystkich kosztach, tak jak dotychczas.

Marcin Piszczek Burmistrz Jędrzejowa poinformował, że w czasie przejazdu Kolejką zwrócił uwagę na inwestycje podjęte na terenie miasta i gminy, których realizacja wskazuje, że samorządy w różnym stopniu wspierają Kolejkę i są świadome przyjętych na siebie zobowiązań. Wyjaśnił, że gmina nie ma żadnej placówki, która zajmuje się sprawami muzealnymi. Instytucjami kultury są: Miejska Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Jędrzejowie. Podkreślił, że dyskusja cały czas toczy się wokół środków unijnych, a problemem jest przede wszystkim bieżące funkcjonowanie Kolejki i to, jak zapewnić płynne finansowanie. Gmina Jędrzejów przy 70 mln zł w budżecie, nie jest w stanie wygospodarować na ten cel dodatkowych środków, a taka by była konieczność. Ponadto

gmina ma mniej niż 30% udziałów w spółce, a przedstawiciele samorządu województwa sugerują, że najlepiej by było, żeby samorząd tej gminy podjął się roli organu prowadzącego. Wówczas prowadzenie instytucji spadłoby na barki gminy Jędrzejów. Pan Burmistrz stwierdził, że problematyczna i niejasna jest możliwość inwestowania przez gminę Pińczów w inwestycję realizowaną na terenie gminy Jędrzejów, nawet przy zawarciu umowy. Podkreślił, że podjęcie decyzji o przejęciu Kolejki w charakterze organu prowadzącego rodzi ogromne skutki w budżecie samorządu gminy. Wielkość i możliwości budżetu województwa są dużo większe. Prezentowane stanowisko przez przedstawicieli samorządów wynika również z doświadczenia z organami stanowiącymi i trudności w wyborze przedsięwzięć wymagających wsparcia. Wyjaśnił, że idea samorządu była taka, iż nie ma sensu tworzenie nowej instytucji kultury, bo to pomnaża koszty. Zaznaczył, że udziałowcy pokrywają straty i będą to jeszcze robić w przyszłości. Centrum Kultury w Jędrzejowie prowadzi zupełnie inną działalność niż działalność muzealna, turystyczna czy promocyjna. Stąd ukłon w kierunku samorządu województwa o przyłączenie Kolejki do Muzeum Wsi Kieleckiej. Aby zmiany przyniosły oczekiwany skutek, trzeba pamiętać o tym, żeby do składu instytucji weszły osoby, które mają wiedzę na temat pozyskiwania środków unijnych, promocji i turystyki. Nie jest to możliwe przy ulokowaniu instytucji w Centrum Kultury w Jędrzejowie, które ma 1,5 mln budżetu rocznie i realizuje w ramach tego limitu szereg własnych przedsięwzięć. Burmistrz opowiedział się za przyjęciem roli organu prowadzącego przez Województwo Świętokrzyskie. Dodał, że w Urzędzie Marszałkowskim pracuje wielu doświadczonych w tym obszarze pracowników.

Włodzimierz Badurak Burmistrz Pińczowa przyznał rację swojemu przedmówcy. Propozycja usytuowania Kolejki w Pińczowie czy Jędrzejowie, powoduje duże nieprawidłowości na etapie uchwalania budżetu przez organy stanowiące, z uwagi na reperkusje dofinansowania. Opowiedział się za prowadzeniem instytucji przez marszałka. Na podstawie 18 - letniego doświadczenia z pracy w samorządzie wskazał, że decyzje rad gmin w sprawach dofinansowania określonej działalności są bardzo trudne do przeprowadzenia. Wyraził poparcie dla zmian, które powinny być przeprowadzone poprzez utworzenie filii określonej jednostki albo odrębnej instytucji. Ważne jest, aby na dzisiejszym posiedzeniu wszyscy jednoznacznie uchwalili, że chcą takiej zmiany. Są sytuacje wyjątkowe i należy liczyć się z potrzebą zwiększenia budżetu Kolejki. Urząd Marszałkowski ma inne możliwości. Stwierdził, że w nazwie podmiotu jest „Świętokrzyska Kolejka Dojazdowa” i dlatego liderem winno być województwo świętokrzyskie.

Ewa Kubas – Samociuk Przewodnicząca Rady Powiatu Jędrzejowskiego poruszyła temat wielkości rocznego budżetu spółki. Uzyskała wyjaśnienia, że w przypadku przejęcia Kolejki przez miasto, jst powinna otrzymywać od każdego z udziałowców comiesięczną kwotę 1/12 należności wynikającej z umowy.

Marcin Piszczek Burmistrz Jędrzejowa zwrócił uwagę, że zgodnie z kodeksem spółek handlowych, udziałowcy są zobowiązani do pokrywania strat. Problemem jest to, że zabezpieczenie środków na pokrycie straty następuje w budżetach na kolejny rok i dopłaty są kierowane po 1,5 roku od powstania zaległości. Trudności spółki nawarstwiają się przez 1,5 roku, zobowiązania rosną z powodu zaległości w dopłatach (przed czym formalnie nie da się uciec). W wyniku tej sytuacji brakuje środków na bieżące funkcjonowanie Kolejki. Zapytał, co stałoby się, gdyby koszty w danym roku były dużo wyższe, a samorzady zabezpieczyły środki w wysokości niepokrywającej wydatków ?

Dyrektor Jacek Kowalczyk stwierdził, że jest takie ryzyko. Podkreślił, że instytucja kultury ma prawo i obowiązek dostać pełną kwotę na utrzymanie - do wysokości realnego budżetu

i zobowiązań. Pieniądze można bez problemu wyegzekwować. Omówił przykład Muzeum Narodowego w Sandomierzu, które jest współprowadzone przez województwo świętokrzyskie.

Przewodnicząca obrad zapytała dyrektora Jacka Kowalczyka, czy byłoby możliwe aby województwo (jako jeden z udziałowców, który ma bardziej elastyczny budżet), partycypowało w większym stopniu w utrzymaniu powołanej nowej instytucji kultury? Czy jest prawna możliwość, aby poszukać wyjścia w nowej umowie, która powiąże współników (obecnie wiążąca umowa jest z 2000 r.)

Dyrektor Jacek Kowalczyk udzielił odpowiedzi twierdzącej. W przypadku Centrum Bajki w Pacanowie, do czasu przejścia tej instytucji przez samorząd województwa, województwo było większym donatorem niż gmina, która była organem prowadzącym. Kwoty są uzależnione od sytuacji finansowej. Przypomniął, że w budżecie województwa na rok bieżący zabrano instytucjom kultury 2 mln zł.

Marcin Ożóg Wiceprzewodniczący Sejmiku zapytał, co zmienia fakt, że Urząd Marszałkowski będzie pełnił rolę dominującą? Każdy ze współorganizatorów musi organizacyjnie przekazać środki. Jeśli chodzi o finansowanie, każda rada będzie musiała w budżecie uwzględnić wydatki na ten cel.

Tomasz Ramus Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego wyraził pogląd, że w przypadku powołania nowej instytucji, głównym organem prowadzącym powinna być gmina Jędrzejów, która jako gospodarz ma szerszą wiedzę, jak ten obiekt rozwinąć i o jakie środki można się starać. Obawy o finanse nie są uzasadnione, ponieważ strony podpiszą umowę, która musi być respektowana.

Po wysłuchaniu głosów w dyskusji, **Przewodnicząca Komisji dr hab. Marzena Marczevska** zaproponowała, że w imieniu radnych sformułuje i przedstawi do rozważenia przez Zarząd Województwa stanowisko, w którym zwróci się z prośbą o rozpatrzenie zmiany formy działania Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej „Ciuchcia Expres Ponidzie” Sp. z o.o. i podjęcie decyzji, które umożliwią dalsze funkcjonowanie Kolejki. Wyraziła przekonanie, że optymalnym rozwiązaniem jest powołanie instytucji kultury nadzorowanej przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przy współfinansowaniu przez samorządy do tej pory będące udziałowcami.

Wniosek został przyjęty przez radnych większością głosów, przy jednym głosie wstrzymującym (*stanowisko na piśmie stanowi załącznik nr 6*).

W uzupełnieniu wyraziła obawy, że w przeciwnym razie, pomimo odbywanych spotkań i dyskusji „Ciuchci” nie będzie. Radni są po to, aby nie pozwolić, żeby ta bardzo cenna instytucja i atrakcja turystyczna upadła. Przy odpowiednim myśleniu, zarządzaniu, promocji i wsparciu finansowym można z niej zrobić perełkę i atrakcję turystyczną regionu.

Dyrektor Jacek Kowalczyk zaznaczył, że z organizacyjnego punktu widzenia zmiany mogą nie być przeprowadzone w tej kadencji Sejmiku.

Antoni Kwaśniewski Prezes Sympatyków Jędrzejowskiej Kolejki podziękował za zainteresowanie członkom Komisji oraz dyrektorom Urzędu Marszałkowskiego (do których zwraca się od lat i uzyskuje bardzo duże wsparcie). Podniósł kwestie powołania zespołu ds. rewitalizacji kolejki oraz braku współpracy z gminami: Pińczów, Złota, Wiślica, które od lat nie reagują na prośby marszałka, wojewody, w sprawie przekazania Spółce zabytkowych torów, znajdujących się na ich terenie.

Przewodniczący Komisji podziękowali uczestnikom za obecność i uczestnictwo w posiedzeniu.

Burmistrz Jędrzejowa Marcin Piszczek wyrazili słowa wdzięczności dla radnych i członków Komisji za zainteresowanie, zrozumienie i zadeklarowane działania.

Na tym posiedzenie zakończono.

Przewodniczący Komisji

Tomasz Ramus

Przewodnicząca Komisji

dr hab. Marzena Marczevska

Protokół sporządziła:

Barbara Chrzęszczyk